

TÜRÜK

2023, Yıl/Year: 11, Sayı/Issue: 35, ISSN: 2147-8872

TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
TURUK International Language, Literature and Folklore Researches Journal

Geliş Tarihi / *Date of Received: 30.11.2023*

Kabul Tarihi / *Date of Accepted: 22.12.2023*

Sayfa / *Page: 95-104*

Research Article / Araştırma Makalesi

Yazar / *Writer:*

Doç. Dr. Ali Osman ABDURREZZAK

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

ali-37@hotmail.com

KASTAMONU TÜRKÜLERİNDEKİ AYRILIK TEMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Öz

İnsan doğasında var olan olumlu ve olumsuz duyguları, söylenmez olanı söylenir hale getiren türkülerimiz Türk halk kültüründe önemli bir rolü üstlenmektedir. Türküler yaşanan duyguların insan üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerine tercüman olmaktadır. Özellikle olumsuzluklar insan ruhunda derin yaralar açabilen, insanı yalnızlığa, hasrete, hastalığa, ayrılığa hatta ölüme itebilen bazı sonuçlar doğurabilmektedir. Duyguları dile getirmenin farklı yolları içerisinde en sık başvurulan aktarım aracının şiir olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Şiirin büyüğü, retorikliği duyguların taşıyıcı rolünü üstlenen önemli bir işleve sahiptir. Dizeler arasındaki ritim söylemi daha güçlü, etkili hale getirerek duygunun aktarılmasını sağlamaktadır. Türkü de bu şiir türünde icra edilen duygu ve düşünce taşıma işlevine sahiptir. Türkülerimiz kültürel belleğimizin geleceğe taşınmasında önemli bir role sahipken yaratıldığı zamanın dışında da yenilenerek yerini ve önemini korumaktadır. Keder, mutluluk, acı, ayrılık, vuslat, dert, hasret, hüznün, sevgi gibi konuları işleyen türküler bulunduğu coğrafyanın, yaşanan duyguların, hayat felsefesinin, insan doğasının tercümanı olma özelliğine sahiptirler. Bu çalışmada Kastamonu türkülerinde yer alan ayrılık teması üzerinden sosyo-psikolojik açıdan insanın çektiği acıya, sevgiliye kavuşma arzusunun, kavuşmasına engel teşkil eden unsurlara değinilerek çözümleme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkü, Ayrılık, Kastamonu, Türk Halk Kültürü, Sosyo-Psikolojik.

AN EVALUATION ON THE THEME OF SEPARATION IN KASTAMONU TURKISH TURKS

Abstract

Our folk songs, which make the positive and negative emotions inherent in human nature and the unspeakable, singable, play an important role in Turkish folk culture. Folk songs translate the positive and negative effects of emotions on people. Especially negativities can lead to some consequences that can cause deep wounds in the human soul and push people to loneliness, longing, illness, separation and even death. It would not be wrong to say that poetry is the most frequently used means of expression among different ways of expressing emotions. The magic of poetry and its rhetoric have an important function, playing the role of carrier of emotions. The rhythm between the lines makes the discourse stronger and more effective and helps convey the emotion. Folk songs also have the function of conveying emotions and thoughts performed in this type of poetry. While our folk songs have an important role in carrying our cultural memory to the future, they maintain their place and importance by being renewed beyond the time they were created. Folk songs that deal with topics such as grief, happiness, pain, separation, reunion, trouble, longing, sadness and love have the feature of being the interpreters of the geography they are in, the emotions experienced, the philosophy of life and human nature. In this study, an analysis will be made through the theme of separation in Kastamonu folk songs, touching on the pain suffered by people from a socio-psychological perspective, the desire to reunite with their beloved, and the factors that prevent them from meeting.

Key Words: Folk Song, Separation, Kastamonu, Turkish Folk Culture, Socio-Psychological.

Giriş

Türkü, Türk halkının duygularına tercüman olmuş şiir şeklinde yazılan dizelerin belli bir ezgi ile birleşmesinden meydana gelen sözlü geleneğimiz içerisinde günümüze kadar farklı coğrafyalarda, farklı ağızlar ile icra edilmiş kültürümüzün taşıyıcı kollarından olan ve içerisinde kültürel unsurları barındırdığı gibi sosyolojik, psikolojik, iktisadi, felsefi, tasavvufi konuları da içeren sazlı ve (ya) sözlü kültür mirasıdır. Dilçin (1983: 289) türlü ezgilerle söylenen, bir anonim halk şiiri nazım biçimi olmasının yanında söyleyeni belli kişisel halk şiiri biçimleri arasında yer alan türkülerin de olduğunu söyleyerek halk edebiyatının en zengin alanı olduğunu belirtmektedir.

Türküyü "Türlere mahsus bir beste ile söylenen şarkı" olarak tanımlayan Onay (2000' den akt. Dizdaroğlu, 1969:102) türkünün bir milletin duygu ve düşüncelerinin belli bir musiki ile icra edildiği bir tür olduğuna vurgu yapmıştır. "Türkülerimizde milli musikimizin bütün özellikleri yaşamakta" olup şiirin ve müziğin birlikteliği, birleştirici ve büyüsel gücü dikkat çekmektedir

(Duran 2010: 156).Bu nedenle edebiyatın bir kolu olmuş türkülerimizin ortak çatısı Türk milli ruhu ve bilincidir.

Türkü üzerine yapılan tanımlamalar, türkünün özelliği gibi konulara bakıldığında halk edebiyatı ürünlerinden türkünün şekil itibariyle belli nazım biçimlerinde söylendiği görülmektedir. Ancak türküyü ayıran en önemli özelliğine binaen “Mani, koşma, gazel vb. nazım şekillerinden oluşturulmuş kimi şiirler türkü olarak repertuvarındaki yerini alabildiğini ve bu nedenle türkünün nazım şekli değil, bir tür olarak düşünülmesi gerektiğini” söylemek daha doğru olacaktır (Yakıcı 2007: 48).Genel itibariyle bakıldığında türkü, şiirin ezgi ile bütünlüğü neticesinde, belli ölçü kalıplarına sahip, şekilden ziyade nazım türü olarak düşünülen bir yapıdadır.

Bunun yanında, bir türkünün icrası, ezgisi bölgelere göre farklılık gösterebilir. Ezgisel açıdan farklılıklar görünebilirken bazen de sözel açıdan farklılıklar yer alabilir. Bu varyantlaşmalar göç, savaş, doğal afetler, askerlik, ticaret, evlilik gibi durumlar neticesinde meydana gelmiştir. “Türküler doğumdan ölüme kadar insanı ilgilendiren ayrılık, aşk, düğün, depresyon, kıtlık, sel vs. gibi felaketler, öldürme, eşkıyalık, savaş” gibi konuları içermesine rağmen çoğunlukla türkülerde “aşk ve sevgi konusunun” yer aldığı görülmektedir. (Kaya 2002: 316; Yakıcı 2007:211). Yaşanan duyguların insan üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri mevcuttur. Özellikle olumsuzluklar insan ruhunda derin yaralar açabilen, insanı yalnızlığa, hasrete, hastalığa, ayrılığa hatta ölüme itebilen bazı sonuçlar doğurabilmektedir. Duyguları dile getirmenin farklı yolları içerisinde en sık başvurulan aktarım aracının şiir olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Şiirin büyümesi, retorik duyguların taşıyıcı rolünü üstlenen önemli bir işleve sahiptir. Dizeler arasındaki ritim söylemi daha güçlü, etkili hale getirerek duygunun aktarılmasını sağlamaktadır. Türkü de bu şiir türünde icra edilen duygu ve düşünce taşıyıcı işleve sahip bir tercüman görevi üstlenmektedir.

Türkü ezgilerine göre usullü kırık hava ve usulsüz uzun hava olmak üzere ikiye ayrılırken yapı açısından da farklılıklara sahiptir. Bunun yanında türkü; aşk, kahramanlık, çocuk, doğa, iş, tören, oyun gibi çeşitli konulara göre de sınıflandırılmaktadır. “Aşk anlatan türkülerde delikanlının kıza kur yaptığı, laf attığı, kendisiyle buluşmasını, evlenmesini istediği, kızın nazını her defasında çektiği, yine de olumlu karşılık almadığı durumlarda yakardığı görülür” (Uğurlu 2006: 260).

Türkü "halk şiirinde kendine özgü bir ezgiyle söylenen, kavuşaklı bir nazım biçimi" olmakla birlikte “Türk’e ait Türk ile ilgili” anlamına gelen Türki kelimesi aidiyetliğin kime isnat edildiğini göstermesi açısından Türk olana özgü bir tür olarak da açıklanabilir (Özdemir 1990: 286; Özön 1988: 799).

Türkünün "milli vezin ile ve eski kavmi edebiyat devresinden kalmış olan an'anevi şekillerle ifade olunduğunu" belirten M. F. Köprülü, türküyü “Türlere mahsus bir beste ile söylenen halk şarkıları" olduğunu söylemektedir (1993: 246). Bu yönü ile türkülerin şekilden ziyade anlamsal, tematik özelliklerinin derinliklerinde geçmişten bugüne kültürün taşıyıcı kodlarından biri olduğu görülmektedir. Bir toplumun aynası olma özelliğini taşıyan türküler o topluma ait insanın zihinsel, duygusal ve ruhsal yapısını yalın şekilde ifade edebilme özelliğine sahiptirler. Ayrıca “daha çok söyleneni belli olmayan çeşitli ezgilerle değişik makamlarla icra edilen hece ölçüsünün daha çok 7/8/11’li hece ölçüleri ile söylenen halk şiir türü” olarak tanımlanan “türkü”nün en önemli özelliği

teganni ile birlikte icra edilmesidir. Bir bedeni var eden ve ayakta tutan ruh misali türküye can veren de musikidir (Karataş 2001: 440).

Kastamonu müzik geleneği içerisinde türkü ve bu türkülerde yer alan ayrılık temasının sosyo-psikolojik açıdan incelenmesi insanın çektiği acıyı, sevgiliye kavuşma arzusunun ve kavuşmasına engel olan unsurları anlaşılır hale getirmektedir. Kastamonu Türkülerinden hareketle türkülerin disiplinler arası bir bakış ile incelenmesinin insan doğasını anlamak ve anlamlandırmak için önemli bir role sahip olduğu kanaatindeyiz.

Türkü ve Acı Sosyolojisi

İnsanın kimi zaman farkında olmadan bol bol acı ürettiğini ve böyle davranmadığı takdirde yaşamasının mümkün olmadığını ifade eden Breton (2015: 175) çekilen acının insanı olgunlaştırıp yaşanan olumsuzlukların bir ceza olarak görülmesinin yerine insanın her türlü zorluğa karşı var olma gayesine işaret etmektedir.

Bir toplumsal problemin, bireysel beklentilerin, sevgi, keder, mutluluk, acı, ayrılık, vuslat, dert gibi duyguların aktarıldığı bir mecra olan müzik aracılığıyla verilmek ve söylenmek istenen mesaj sözün teganni ile buluşması ile anlam kazanmaktadır. “Çok farklı ve gizemli yapısı, soyut anlatım olanakları ile müzik, güzel sanatların özel ve önemli bir dalını oluşturmaktadır” (Gedikli, 1999: 96). Yaşanılan çağın ve sosyo-kültürel şartların dile getirilmesinde önemli bir role sahip olan müzik, insan psikolojisini ve çözümlenmeyi bekleyen davranış ve düşünce yapısını ortaya koymada bir iletişim aracı olarak kullanılmaktadır. Müzik türleri içerisinde Türk Halk müziği bu yöndeki söylemleri bünyesinde yoğunca barındıran bir yapıya sahiptir. İnsan doğasında var olagelen ve hayatın içerisinde gerçek anlamda var olan olumlu ve olumsuz duyguları, söylenmez olanı söylenir hale getiren türkü bu bağlamda önemli bir rolü üstlenmektedir.

Dert çekip de kavuşamayanların sığınağı her daim türküler olmuştur. Söylenmek istenen her söz türkünün doğal ezgisi içerisinde dilden dökülmüş, kimi zaman sitem, kimi zaman özlem, kim zaman kavuşamamanın acısı kimi zaman da çekilen dertler dile gelmiştir. Halk edebiyatında sevgiliye benzetilen saz ile çalıp söylenen türküler aracılığı ile âşık aşkını, özlemini, dertini dile getirmiştir. (Muhaçeri ve Şare 2017: 350)

İnsan yaşadığı hayatın sunduğu acı, tatlı, iyi, kötü bir takım getirileri tecrübe ederek nasıl davranması ve hissetmesi konusunda kendine bir yol çizmektedir. Bu çizilen yol kimi insanda çekilen çileler ile öyle dikenli bir hal almıştır ki çekilen çile bile o kişi için lütuf olarak algılanabilmiştir. İnsanoğlu çeşitli merhalelerden geçerek kendini bulur ya da kaybeder. Keder, mutluluk, acı, ayrılık, vuslat, dert, hasret, hüznün, sevgi gibi konuları işleyen türküler bulunduğu coğrafyanın, yaşanan duyguların, hayat felsefesinin, insan doğasının tercümanı olma özelliğine sahiptirler.

Sosyal süreçlerin ilişkilerini diğer sosyal ilimlere ait olan unsurlara göre değil, sadece insanların bağlılık ve ayrılık durumları çerçevesinde kuran ve oluşturan (Wiese 2001: 60) sosyoloji bilimi insan ilişkilerini bireysel ve toplumsal olarak inceleyen ve sebep-sonuç ilişkisi içerisinde insan davranışlarını tahlil eden bir özelliğe sahiptir. Bu açıdan Türkülere bakıldığında vuslata erme ya da ayrılık konularının sosyolojik açıdan tahlil edilmesi insan doğasında önemli bir yere sahiptir.

Her yönüyle iletişimin gerekli olduğu, yalnızlığın duygusal açıdan bireyde psikolojik çöküntü oluşturabileceği ve ayrılıkla birlikte acı, dert, çaresizlik gibi insanı derinden etkileyen duyguların ifadesi türkülerde açıkça görülmektedir.

Kastamonu Müzik Geleneği İçerisinde Türkü

Kastamonu, eski çağlardan günümüze kadar pek çok topluluk, kavim ve devlete ev sahipliği yapmıştır. Bu sebeple Kastamonu ili için farklı isimlendirmeler yapılmış ve bu isimler zamanla değişime uğramıştır. Bu bölümde, M.Ö. VII. yüzyıldan günümüze Kastamonu'ya verilmiş olan farklı isimler ve Kastamonu'nun M.Ö. 1780 yılından günümüze uzanan tarihsel süreci incelenmiştir (Özayrancı, 2021: 4). Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış Kastamonu yöresi türkülerinin klasik Türk müziği yapısı açısından incelendiğinde makamsal zenginliklere sahip olduğu görülecektir. "Kastamonu türküleri tarz olarak klasik Türk Musikisine yakın, Türk Halk Müziğine nispeten uzaktır" (Alemlı 2001: 12). Bu özellik Kastamonu türkülerinde hece ölçüsü kullanımından ziyade aruz ölçüsünün yoğun olduğunu göstermektedir.

Kastamonu müzik icra ortamlarında genellikle uzun sap bağlama, kaval, darbuka, davul, zurna, cümbüş gibi müzik aletleri kullanılmaktadır. Özellikle davul-zurna ekibinin düğün merasimlerinde tercih edilmesi Kastamonu müzik geleneğinin karakteristik özellikleri arasında yer almaktadır. Kastamonu türkülerin muzipliği yöre halkının mizacını da ortaya koymasından dolayı önemlidir.

Kastamonu'nun âşıklık geleneği içerisinde de önemli bir yeri ve önemi vardır. Bünyesinde birçok aşığın yetiştiği yörenin sosyo-psikolojik yapısı türkülerine yansımıştır. Kastamonu türkülerinin makamsal yapısına bakıldığında uşşak, hicaz, karcıgar, muhayyer, hüseyini gibi makamların çeşitliliği dikkat çekmektedir. Melodik yapısı bakımından icrası oldukça zor olan makamsal geçkilere sahip türkülerin varlığı Kastamonu'nun Türk kültür tarihindeki yeri ve önemine işaret etmektedir. 16. Yüzyılda âşık edebiyatı olarak başlayan bu şube Anadolu'da geniş bir alana yayılmıştır. Bir yöreden başka bir yöreye sazı ve(ya) sözü ile gezerek kültür taşıyıcısı rolünü üstlenen bu zümre ozan-baksı geleneğinin devamı olan âşıklık geleneği içerisinde varlığını sürdürmüştür.

19. Yüzyılda halk şiir icracıları olan âşıklar özellikle devlet ve aydınlar tarafından desteklenmiştir. İstanbul başta olmak üzere Konya, Erzurum, Sivas, Kars, Adana, Kayseri, Çorum, Tokat, Çankırı vb. kültür merkezlerinde bu geleneğin etkili bir biçimde yaşaması sağlanmıştır. Kastamonu da bu ilgi ve alakayı gören illerden biri olmuştur (Yakıcı 2003: 166-167).

Kastamonu Türkülerinde Ayrılık Teması

Kastamonu ve Taşköprü türkülerinde işlenen konular üzerine çalışma yapan Göher (2017: 2163) "ayrılık teması da genellikle sevilene yönelik olarak söylenmekte" olduğunu belirtmiştir. Ayrılık temasının yer aldığı türkülerde çoğunlukla vuslata erememeye ya da sevgiliye kavuşamamaya dair umutsuzluğun, çaresizliğin hissi dile getirilmektedir.

Şu Dağlar Olmasaydı

Şu dağlar olmasaydı

Yaprağı solmasaydı

Ölüm Allah'ın emri sunam

Ayrılık olmasaydı

Dağlar ey dağlar

(<https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=11187/> E.T: 22.12.2023)

Türkülerde ayrılığın, kavuşamamanın nedeni olarak genellikle dağlar gösterilmektedir. Aşılması gereken bir engel olarak görülen dağ motifine türkülerde sıkça rastlanmaktadır. Dağların olmaması ve solmayan yaprakların daim olmasına yönelik istek ayrılığa neden olan dağ ile ayrılık sonrası solan yaprağa benzetilen sevgili tipini bize açıkça göstermektedir.

Yüce Dağ Başında Bir Bölük Kar

Yüce dağ başında bir bölük kar idim

Yeller estikçe ılgım salgım eridim

Evvelden de sevgilin ben idim

Şimdi gap'altından bakan ben mi oldum

...

Yüce dağ başına yapdurdum bir aruluk

Ah senin de sevdana oldum ben bir saruluk

Sennen de bizi de buldu şu düvane ayruluk

(<https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=25872/> /E.T: 22.12.2023)

Yüce dağların tengri inanç sisteminde göğe yakın olması kült bağlamında kutsal mekân oluşumunu beraberinde getirmiştir. Bu türküde de sevdaya düşenin kendisini yüksek dağların doruklarında sarp ve soğuk dağlar ile özdeşirilen kar gibi gördüğü ve rüzgârın esmesiyle belli belirsiz bir biçimde erimesini ise çaresizlik olarak dile getirdiği söylenebilir. Bu durumu son dizedeki “şimdi gap'altından (kapı altından) bakan ben mi oldum” sözü ile görmekteyiz.

Bunun yanında bazı toplumsal gerçekliklerin de türkülerde yer aldığı görülmektedir. Ayrılığın mahpushaneyeye düşmekten insan üzerinde daha fazla olumsuz etki yarattığı şu dizelerde yer almaktadır:

Mapushane Çeşmesi

Mapushane çeşmesi

Yandan akıyor yandan

Mahpusluk bir şey değil

Ayrılık var bir yandan

(<https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=733/>E.T: 22.12.2023)

Yine bir başka toplumsal olgunun yer aldığı dizelerde askere giden evladın ardında bıraktığı anne-babanın feryadı ve çaresizliği görülmektedir:

Asger gatar gatar olmuş gidiyor

Asger gatar gatar olmuş gidiyor

Bulgar dağlarını seyran ediyor

Analar babalar figan ediyor

Gitti kömür gözlüm eyleyemedim

Ar ettim ellere söyleyemedim

(<https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=10798/E.T>: 22.12.2023)

Ali'm gitme pazara

Ali'm gitme pazara

Uğratırlar nazara (of)

Ali'm ölmüş diyenler

Kendisi girsin mezara

Gül gül aman ölürüm ayrılamam

(<https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=6158/E.T>: 22.12.2023)

Dizelerinde sevgiliye duyulan aşk yer alırken, sevgili hakkında yapılan dedikodulara ve asılsız sözlere karşılık beddua etme durumu da söz konusudur. Sevgilin toplumun dediğine bakmaksızın her türlü engele göğüs gererek sevdiğinden ayrılmayacağını dile getirmesi de türkünün son dizelerinde tekrar edilmektedir.

Asmaların Üzüümü

Yazı yazarım yazı

Aynanın kapağına

Yine mi geldik güzel

Ayrılık sapağına

(<https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=20594/E.T>: 22.12.2023)

Bu türküde ayrılık teması bağlamında yoğun bir ifadeden ziyade hece ölçüsünü göz önünde bulundurarak yazılmış dizeler olduğu söylenebilir. Ancak sevdiğinden ayrılmak istememesine rağmen bu ayrılığa mecbur kaldığı son iki dizede açıkça görülmektedir.

Beyler Bahçesinden Atlayamadım

Beyler bahçesinde kandiller yanar

Kandilin şavkına bülbüller konar

Herkes sevdiğine böyle mi yanar

Var git oğlan var git ben sana varmam

Annenden babandan intizar almam

(<https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=1834/E.T>: 22.12.2023)

Bir güzele vurulan oğlanın kız tarafından geri çevrilmesinin dayanağı olarak kızın anne ve babasının bedduasını alamayacağını ifade etmesi sevdiğine kavuşamamanın bir sonucu olarak gösterilmektedir.

Atlambaç taşların atlayamadım

Atlambaç taşların atlayamadım

Gizli sırlarımı saklayamadım

Bir tek düşmanımı haklayamadım

Ağla kömür gözlüm yol ayrı düştü

Ağla sevdiceğim yol ayrı düştü

Ayva dibi serin olur yatmaya

Gızlar gelir sıra sıra bakmaya

Altun ister ak gerdana takmaya

Ağla kömür gözlüm yol ayrı düştü

Ağla sevdiceğim yol ayrı düştü

(<https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=11076/E.T>: 22.12.2023)

Sevgilinin aşılması kolay olan ancak yine de yerine getiremediği ve aşamadığı engellerin sorumlusu olarak kendisini görmesi ilk dizelerde açıkça görülürken ikinci kıtada sevgilinin boynuna altın mücevherin yakışacağı söylenmektedir. Bu dizelerde çaresizlik, yollarının ayrılması ve dönüşü olmayan umutsuz bir hal içinde bulunduğu anlatılmaktadır.

Gadife Yastık Yüzü

Gadife yastık yüzü

Kimse bilmez kalbimizi

Hafif bir rüzigar esti

Dakımcı ayırdı ikimizi

Yandım aman

Gönül yarsız eğlenmiyor

(<https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=11555/E.T>: 22.12.2023)

Ayrılığın nedeninin bir başkasında olduğunu gösteren bu türküde birlikteliğin sona ermesi ve bunun müsebbibinin hafif esen bir rüzgâra benzetilerek çekilen yoğun acının hafife alınmaya çalışıldığı görülmektedir. Sevgilinin çektiği acının bu ayrılık olduğu ve çaresinin de yine bir sevgilinin varlığı olduğu son dizede belirtilmektedir.

Sonuç

Müzik yaşanmışlıkları dile getirmede başat bir rol oynarken sözün mutluluk, hüznün, sevinç, vuslat, acı, keder, ayrılık gibi duyguları kanadında taşıyan bir kuş gibi muhatabı olan insanın ihtiyaç duyduğu duygu seline kapılmasını sağlayan bir araçtır. Aşk, sevgi gibi temalar içerisinde yer alan

türkülerden ziyade yalnızca ayrılık temalı olan türküler ele alınmıştır. İncelenen türkülerde âşık sevdiğine kavuşamamayı, sevdiğinden ayrı düşmeyi söze, saza dökerek anlattığı tespit edilmiştir. Türkülerde ayrılık acısı doğrudan dile getirildiği gibi bazen de ayrılık sembolleri içerisinde yer alan dağ motifi üzerinden anlatılır. Bunun yanında ölüm, düşman, mahpushane, yol gibi temalar ayrılığa neden olarak görülmüştür. Anne-baba, dakımcı gibi kişilerinde ayrılığa sebebiyet verdiği türkülerde yer almaktadır.

Kastamonu türkülerinde ayrılık temasının sosyal ve psikolojik yönlerinin tespiti bağlamında türkülerin neyi nasıl söylediğine dikkat çekilerek disiplinler arası bakış ile çözümlenmeye çalışıldığı bu çalışma gibi farklı bilim dallarının da kendi perspektifleri doğrultusunda halk kültürü ürünlerini çözümlenmeleri ile bu ürünlerin dinamik yapısının ortaya konulacağı ve derinlemesine incelemelerle ilmi değer kazanacağı kanaatindeyiz.

Kaynaklar

- Alemlî, İhsan Ali (2001). “TRT Repertuarındaki Kastamonu Türkülerinin Türk Sanat Müziğindeki Makam Karşılıkları Açısından Analizi”. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi.
- Breton, Le David (2015). *Acının Antropolojisi*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Dilçin, Cem (1983). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: Sevinç Basımevi.
- Duran, Hamiye (2010). Yol Türküleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Gazi Türkiyat*, 1 (6), 155-165.
- Gedikli, Necati (1999). Bilimselliğin Merceğinde Geleneksel Musiklerimiz Ve Sorunları. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Yayınevi.
- <https://www.turkudostlari.net/>
- Karataş, Turan (2001). *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Perşembe Kitapları.
- Kaya, Doğan (2002). *Halkbilimi Araştırmaları*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Köprülü, Fuad (2013). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Muhaceri, Nuran Malta ve Şare, Yıldız (2017). *Makedonya Türkleri Tarafından Söylenen Aşk Ve Ayrılık Konulu Türküler Üzerine Bir İnceleme*. *Türk Dergisi*, 5(9), 347-356.
- Onay, Ahmet Talat (2000), *Türk Halk Şirinin Şekil ve Nev'i*, Haz. Cemal Kurnaz, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Özayrancı, H. (2021). “Kastamonu’da Dînî Mûsikî Geleneği”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara.
- Özdemir, Emin (1990). *Edebiyat Bilgileri Sözlüğü*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Özön, N. Mustafa (1988). *Küçük Osmanlıca-Türkçe Sözlük*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Uğurlu, Battal Seyit (2006). Van Türkülerinde Aşk, Ayrılık Ve Memleket Sevgisi. II. Van Gölü Havzası Sempozyumu. (Ed. Oktay Belli). 04-07 Eylül 2006, 359-367.

Vural Göher, Feyzan (2017). “Taşköprü ve Kastamonu Türkülerinde İşlenen Konular Ve Öne Çıkan Motifler”. Uluslararası Taşköprü Pompeipolis Bilim Kültür Sanat Araştırmaları Sempozyumu 10-12 Nisan 2017.

Wiese, Von Leopold (2001). *İlişki Sosyolojisi* (Çev. Talip Tuztaş). Sayı 1, 57-67.

Yakıcı, Ali (2007). *Halk Şiirinde Türkü*. Ankara: Akçağ Yayınları.